

ANTIETABLISSEMAN OCH FÖRTROENDEKRIS?

Presentation vid Demokratidagarna i Göteborg
6 december 2018

Ett samhälle i förtroendekris?

- Det talas ofta om en pågående förtroendekris för medier och om ett sönderfallande system där våra förtroendevalda fattar beslut som utarmar människors trygghet.
- I debatten nämns ett etablissemang, en politisk korrekthet som ödelägger och förstör.
- Är denna misstro mot medier och andra samhällsinstitutioner spridd i hela befolkningen?
- Och hur har misstron mot etablissemang utvecklats över tid?

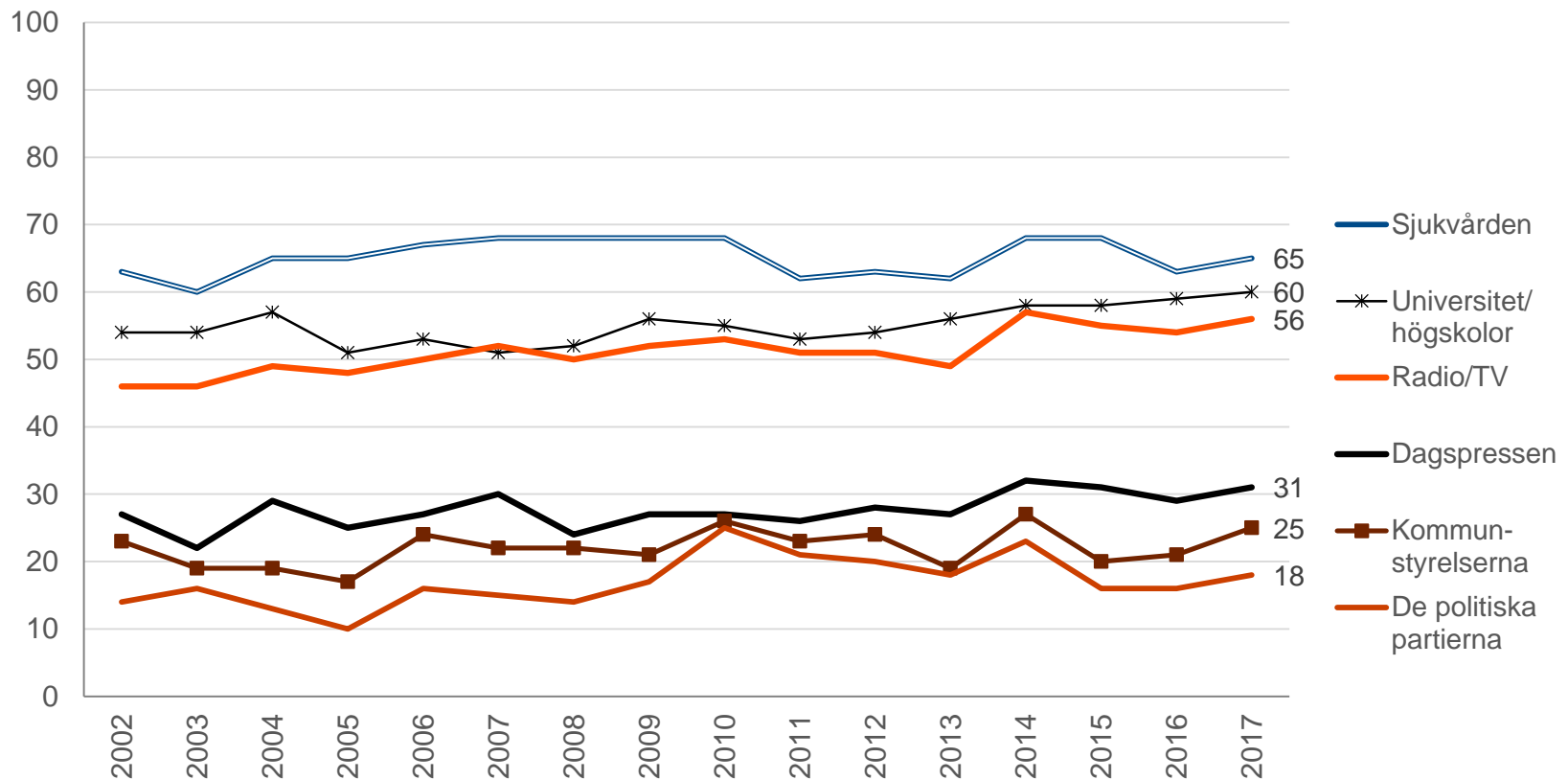
Förtroende för olika samhällsinstitutioner

'Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete?'

	Mycket stort förtroende	Ganska stort förtroende	Varken stort eller litet förtroende	Ganska litet förtroende	Mycket litet förtroende
Regeringen	☐	☐	☐	☐	☐
Polisen	☐	☐	☐	☐	☐
Sjukvården	☐	☐	☐	☐	☐
Försvaret	☐	☐	☐	☐	☐
Riksdagen	☐	☐	☐	☐	☐
Bankerna	☐	☐	☐	☐	☐
Dagspressen	☐	☐	☐	☐	☐
De fackliga organisationerna	☐	☐	☐	☐	☐
Radio och tv	☐	☐	☐	☐	☐
Grundskolan	☐	☐	☐	☐	☐
Storföretagen	☐	☐	☐	☐	☐
Svenska kyrkan	☐	☐	☐	☐	☐
Domstolarna	☐	☐	☐	☐	☐
Riksbanken	☐	☐	☐	☐	☐
Kungahuset	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunstyrelserna	☐	☐	☐	☐	☐
Universitet/högskolor	☐	☐	☐	☐	☐
De politiska partierna	☐	☐	☐	☐	☐

Förtroende för hur olika samhällsinstitutioner sköter sitt arbete, 2002–2017 (procent)

Frågor som ligger till grund för gruppering

Förtroende för Riksdagen
Förtroende för dagspressen
Förtroende för radio/tv
Förtroende för Kungahuset
Förtroende för universitet/högskolor
Förtroende för politiska partier

Tre grupperingar

Mycket stort förtroende (21 procent)
Förtroende (70 procent)
Mycket litet förtroende (9 procent)

Två huvudfrågor

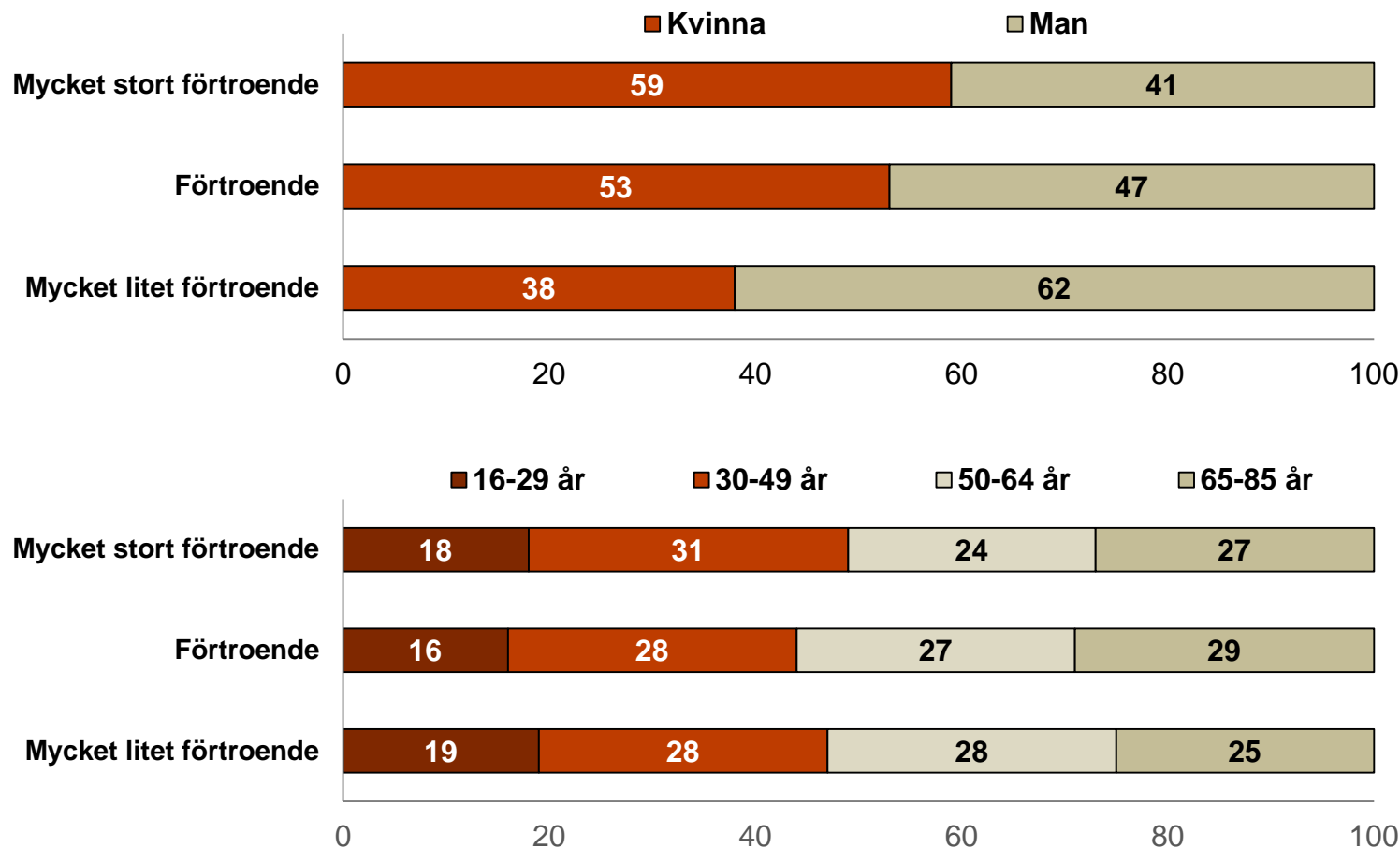
Hur skiljer sig grupperna från varandra? Demografi, fritidsvanor, politik, tillit (2017)
Har andelen misstroende ökat över tid? I vilka grupper? (2002-2017 / 2007-2017)

DEMOGRAFI OCH FRITIDSVANOR

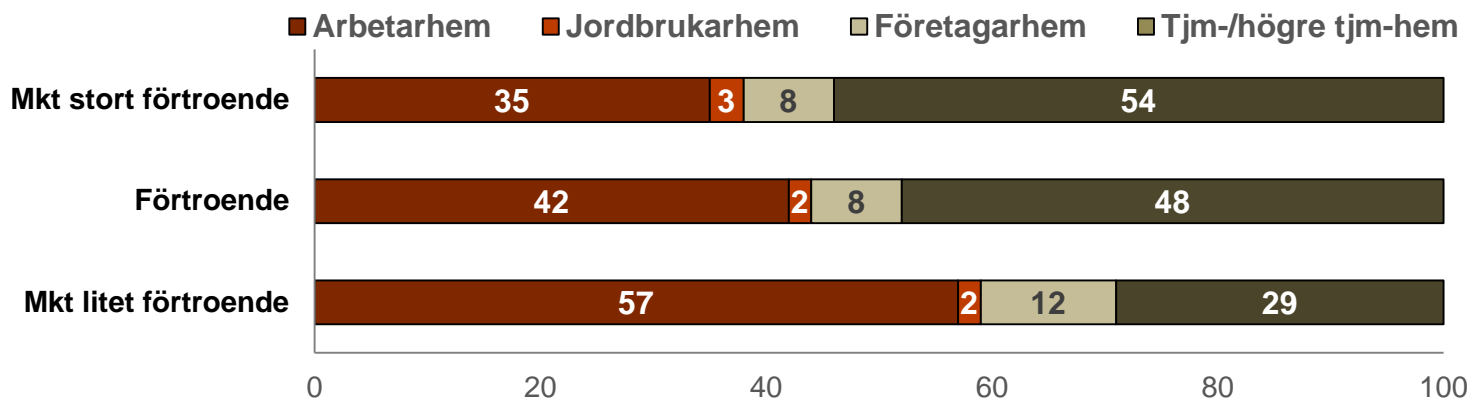
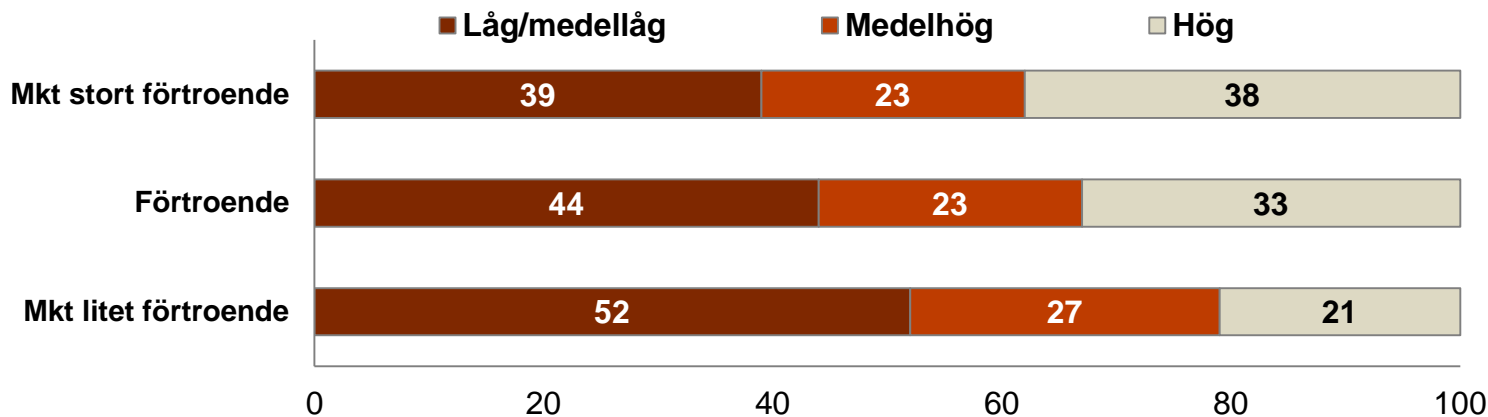

Kön och ålder, 2017 (procent)

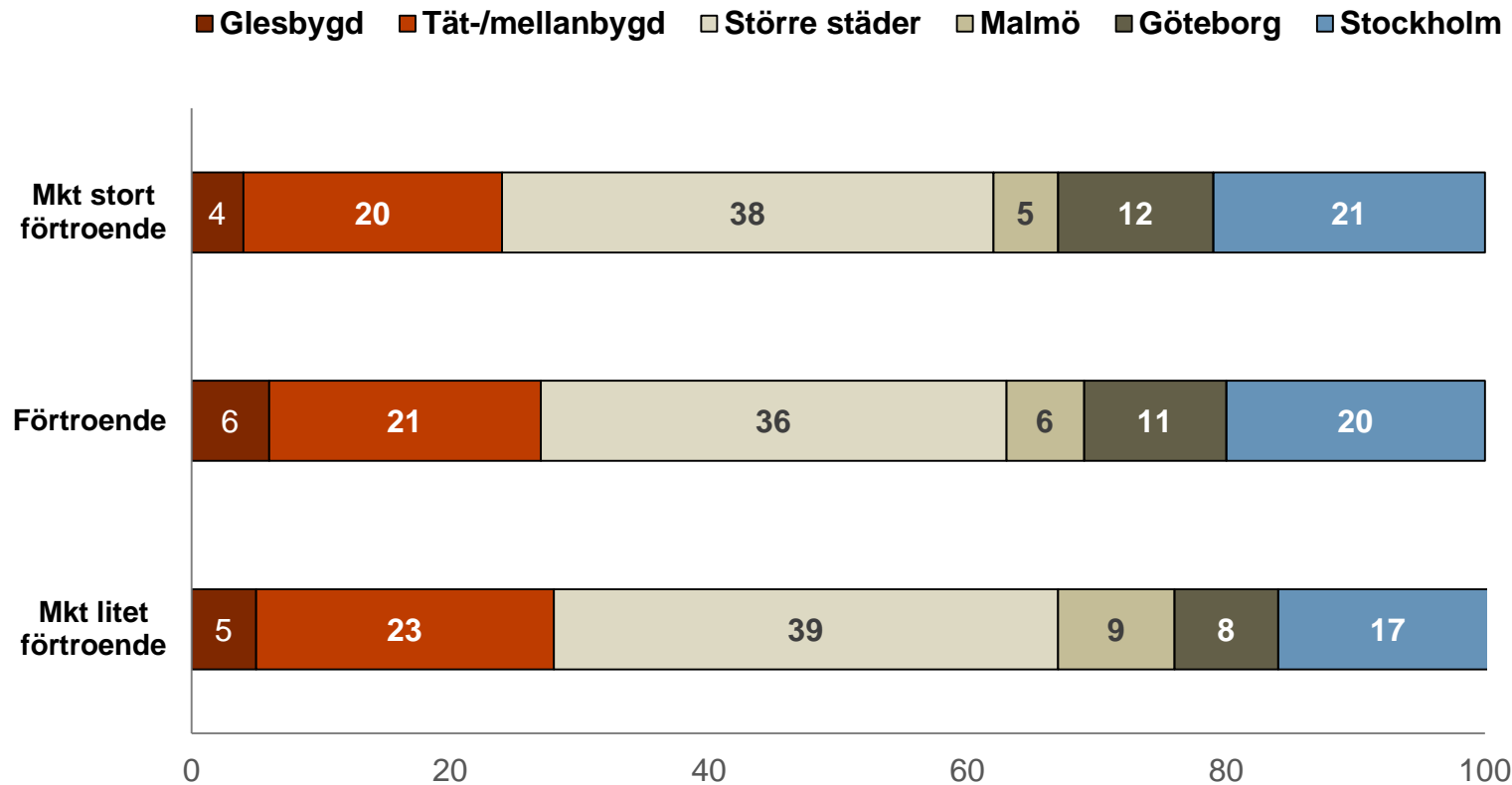

Utbildningsnivå och subjektiv klass, 2017 (procent)

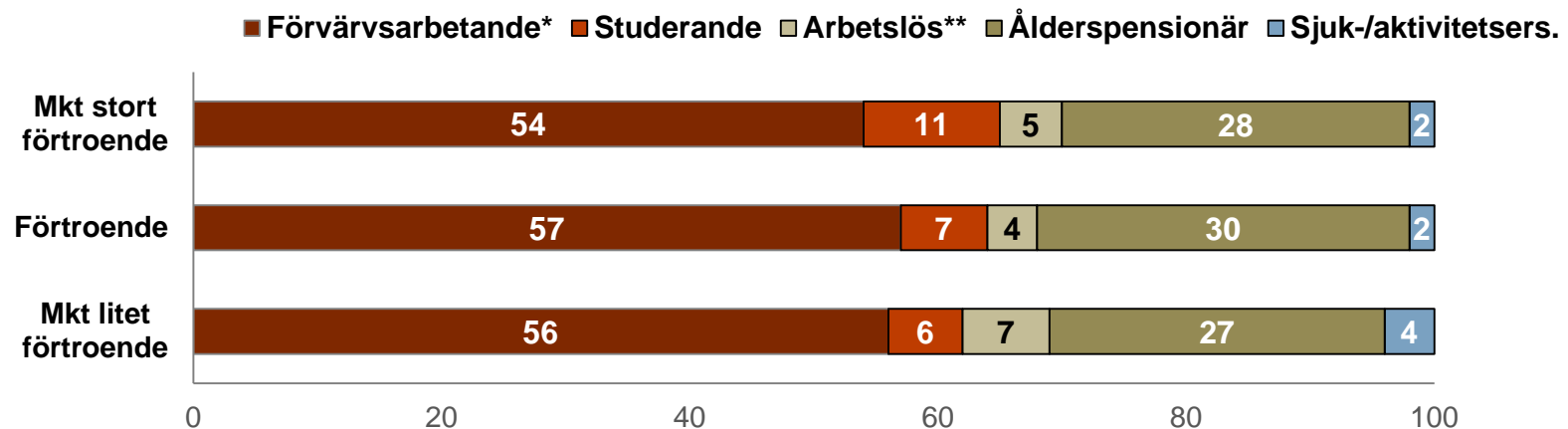
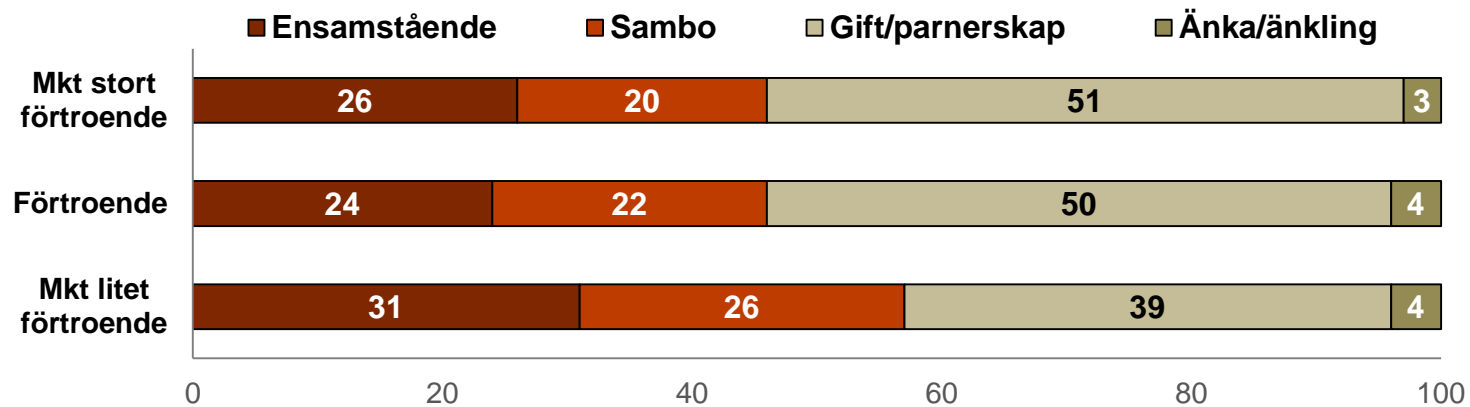

Boendeområde, 2017 (procent)

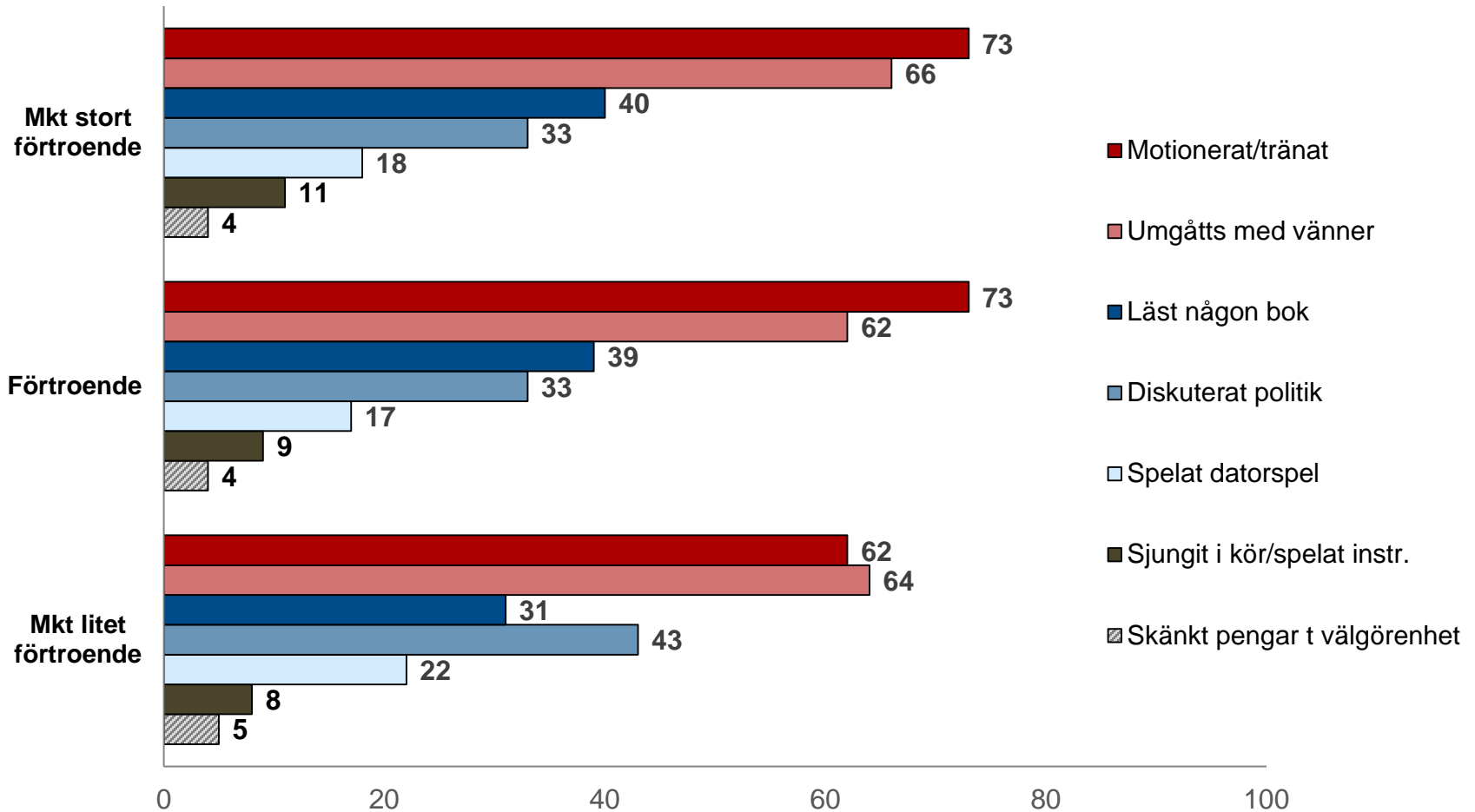

Civilstånd och sysselsättning, 2017 (procent)

Fritidsvanor, minst varje vecka, 2017 (procent)

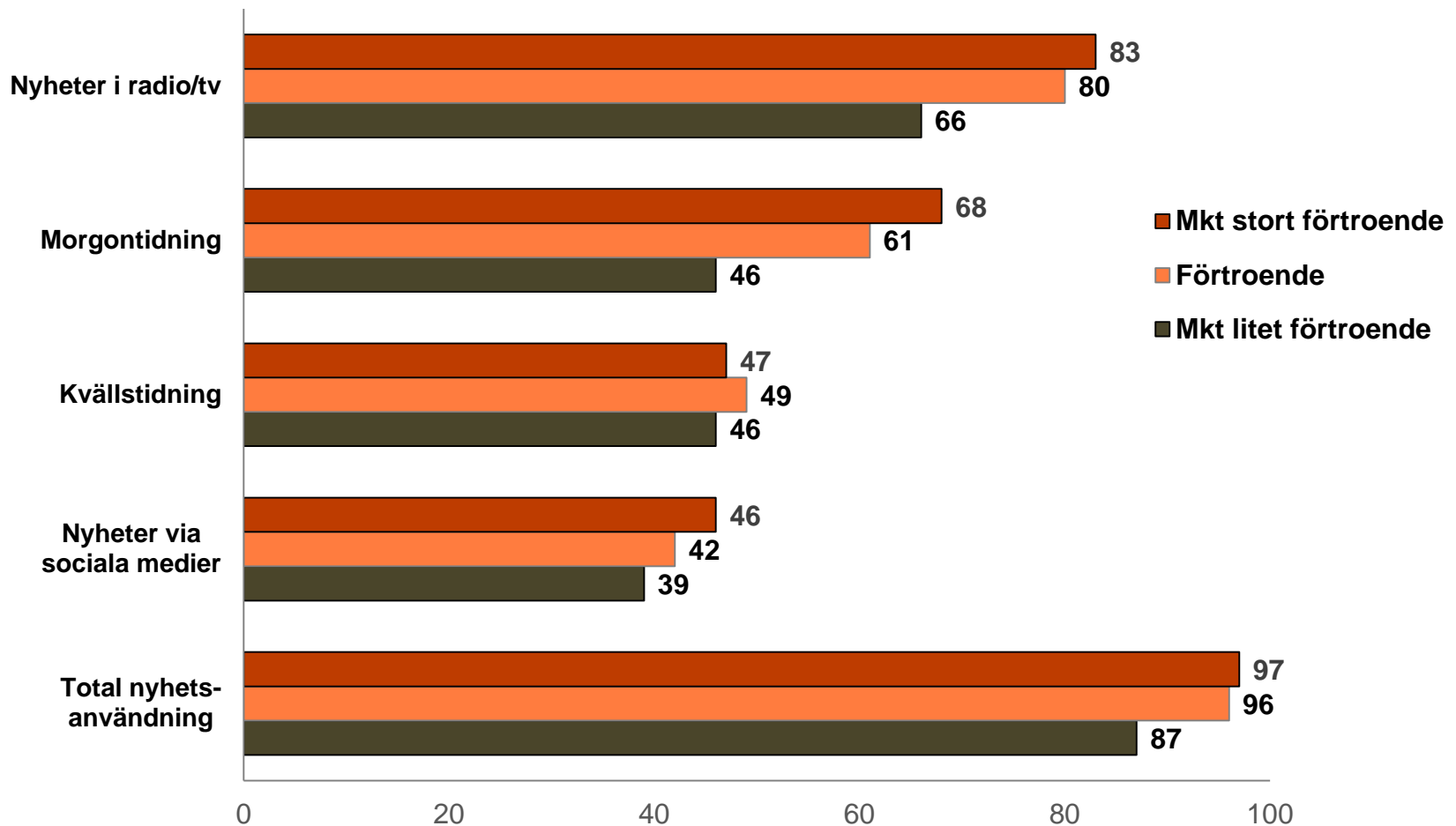

Kommentar: Andel som gjort resp. aktivitet minst varje vecka.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2017.

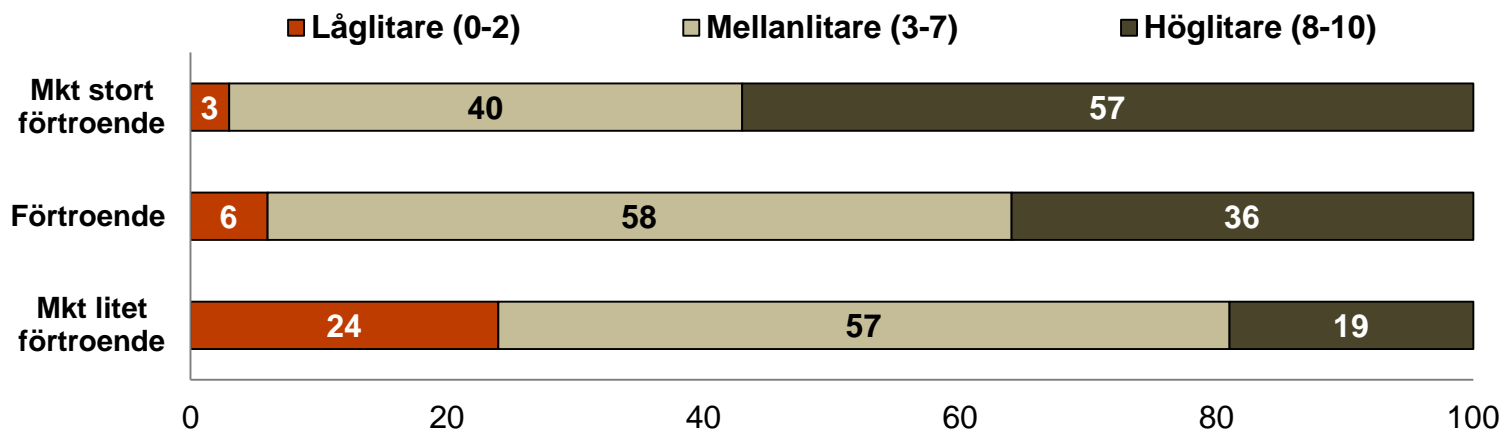
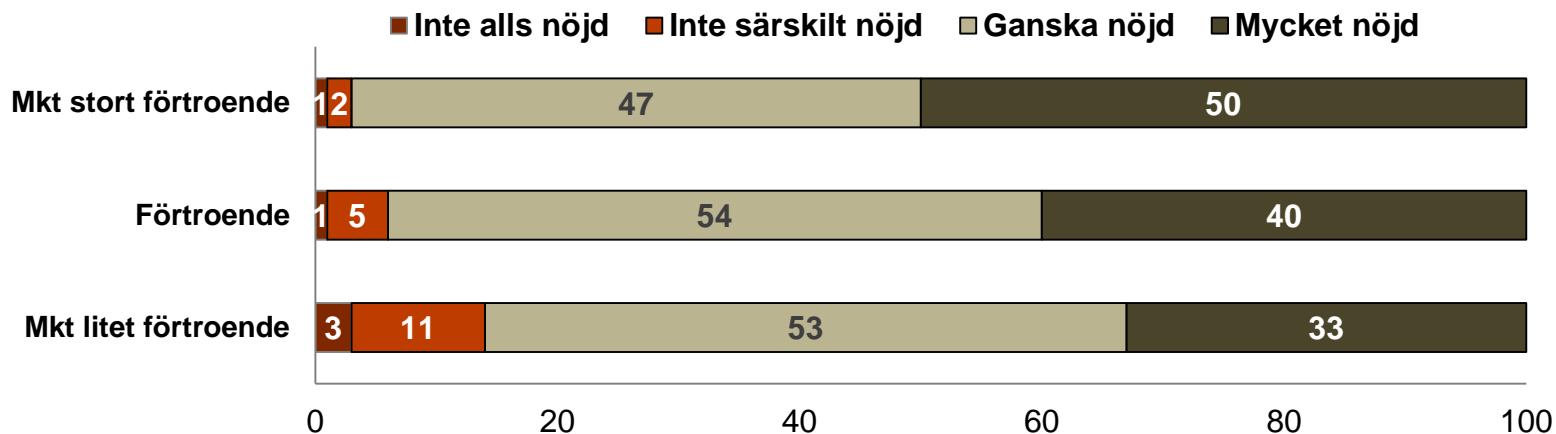

Nyhetsvanor, minst 3 dagar/vecka, 2017 (procent)

Nöjd med livet och mellanmänsklig tillit, 2017 (procent)

Kommentar: *I vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?* Svarsskala 0 (Det går inte att lita på människor i allmänhet) till 10 (Det går att lita på människor i allmänhet).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2017.

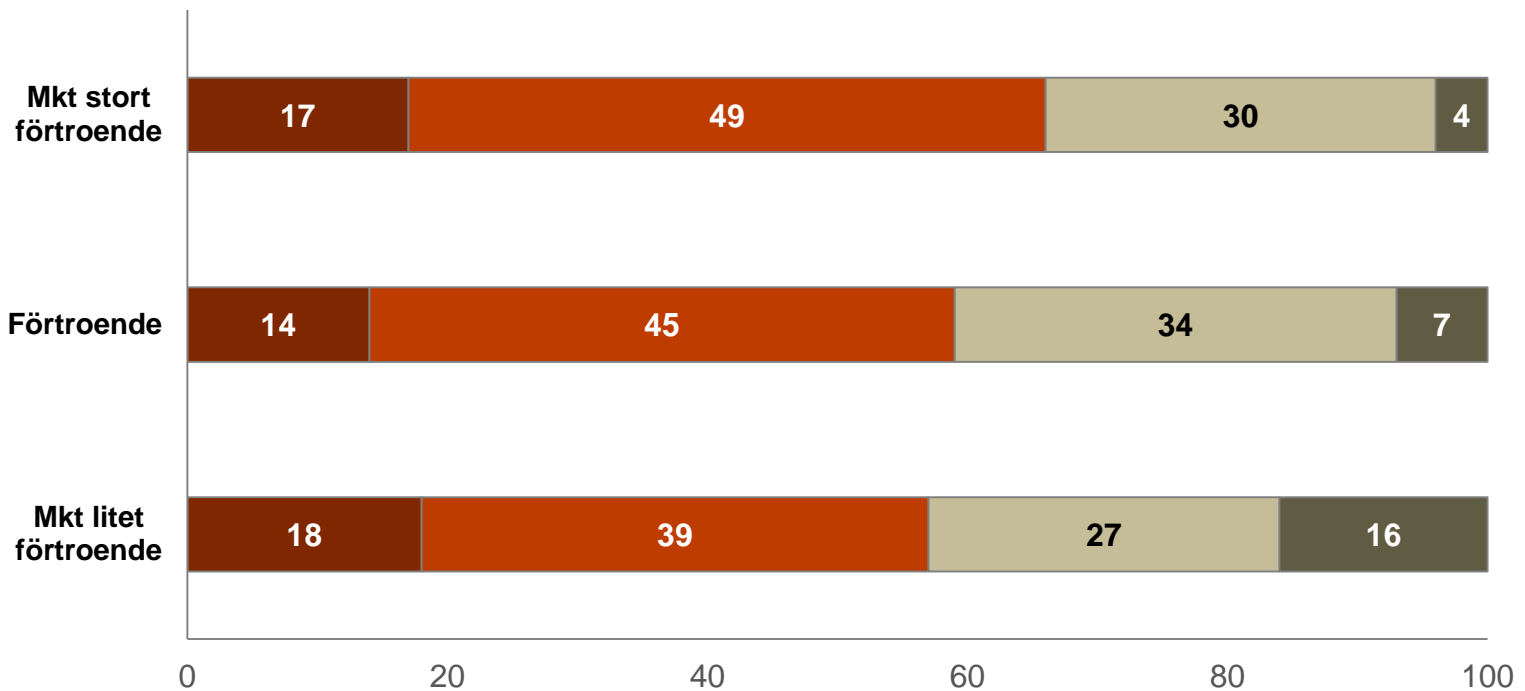

POLITIK OCH DEMOKRATI

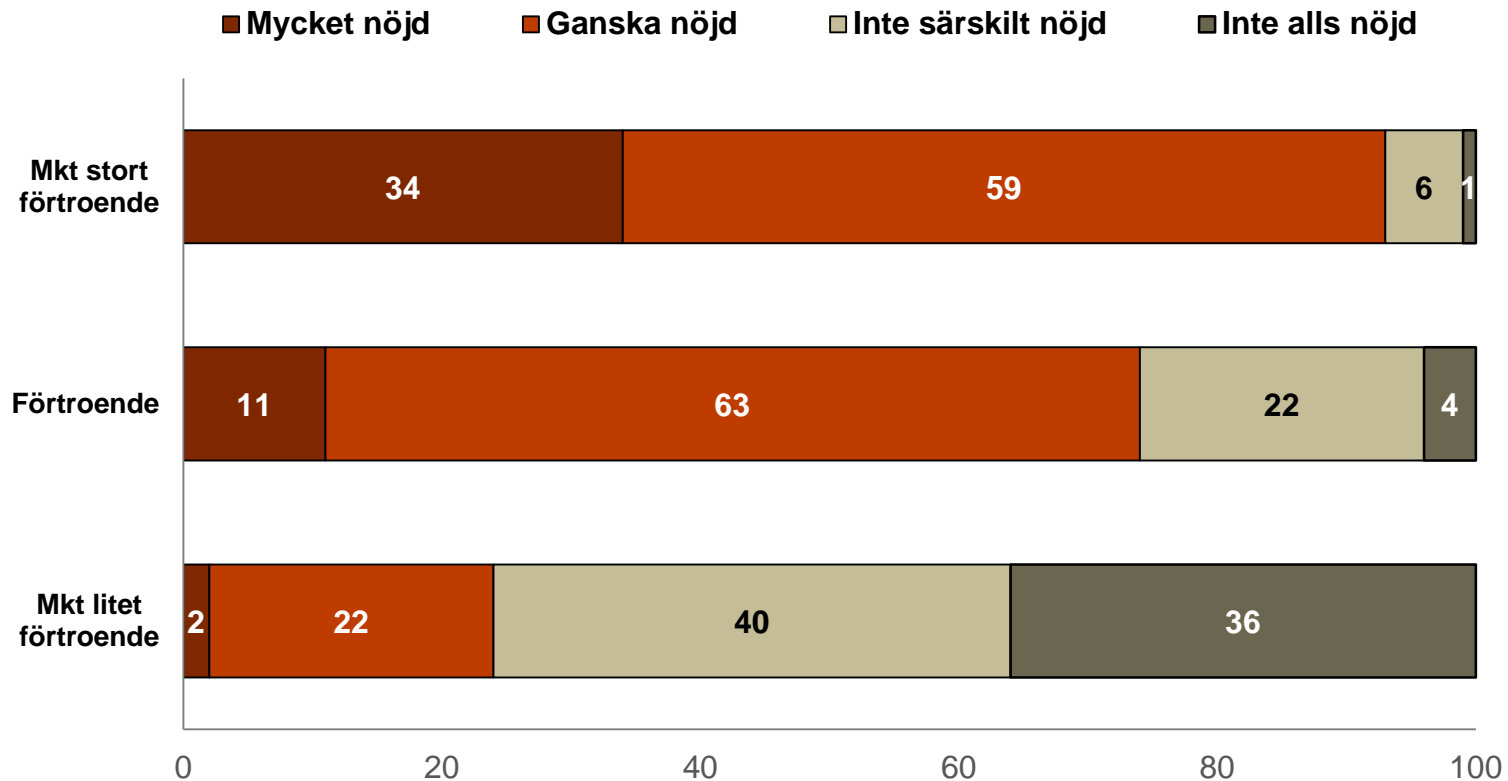
Självskattat politiskt intresse, 2017 (procent)

■ Mycket intresserad ■ Ganska intresserad ■ Inte särskilt intresserad ■ Inte alls intresserad

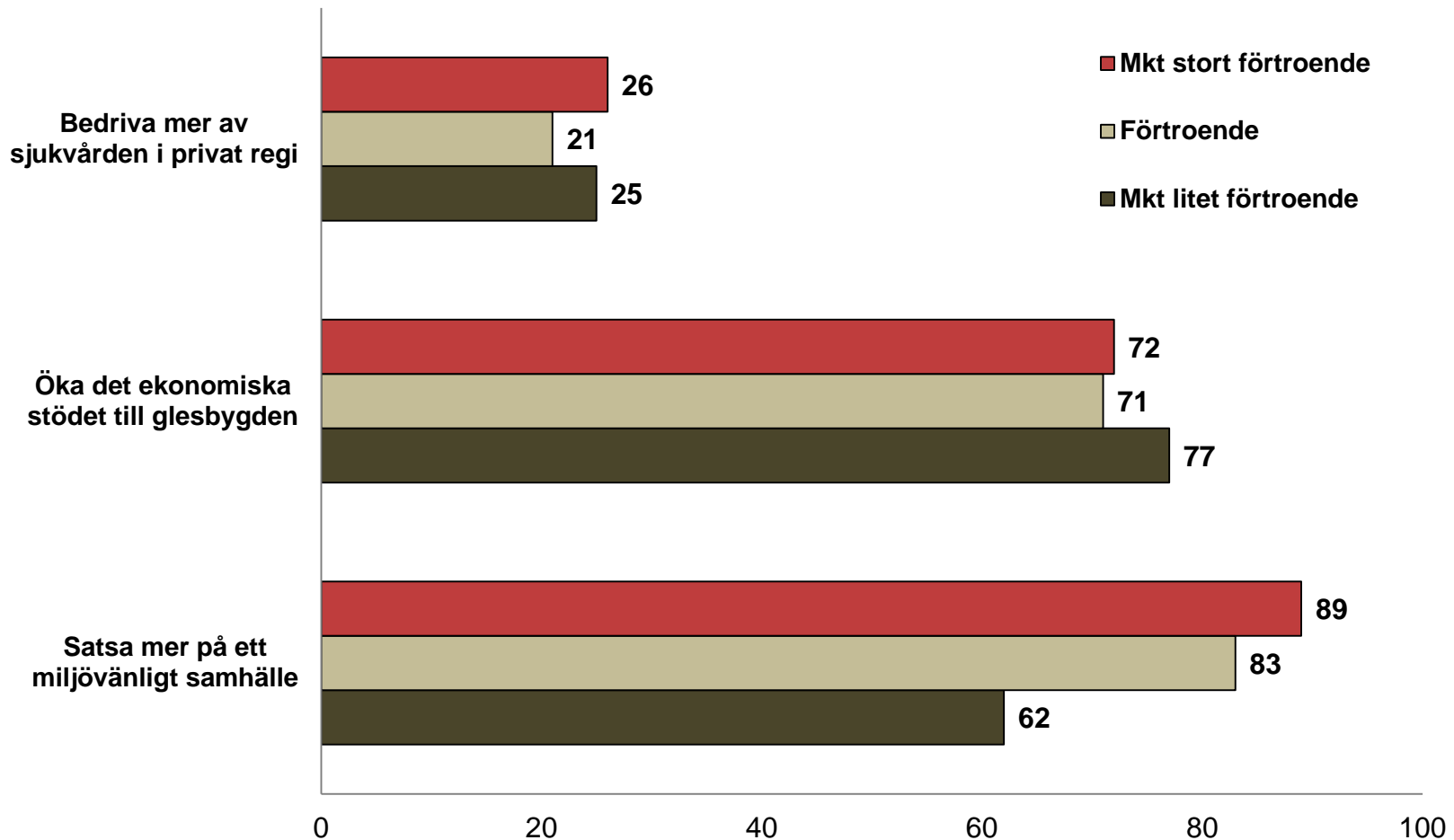

Nöjd med hur demokratin fungerar i Sverige, 2017 (procent)

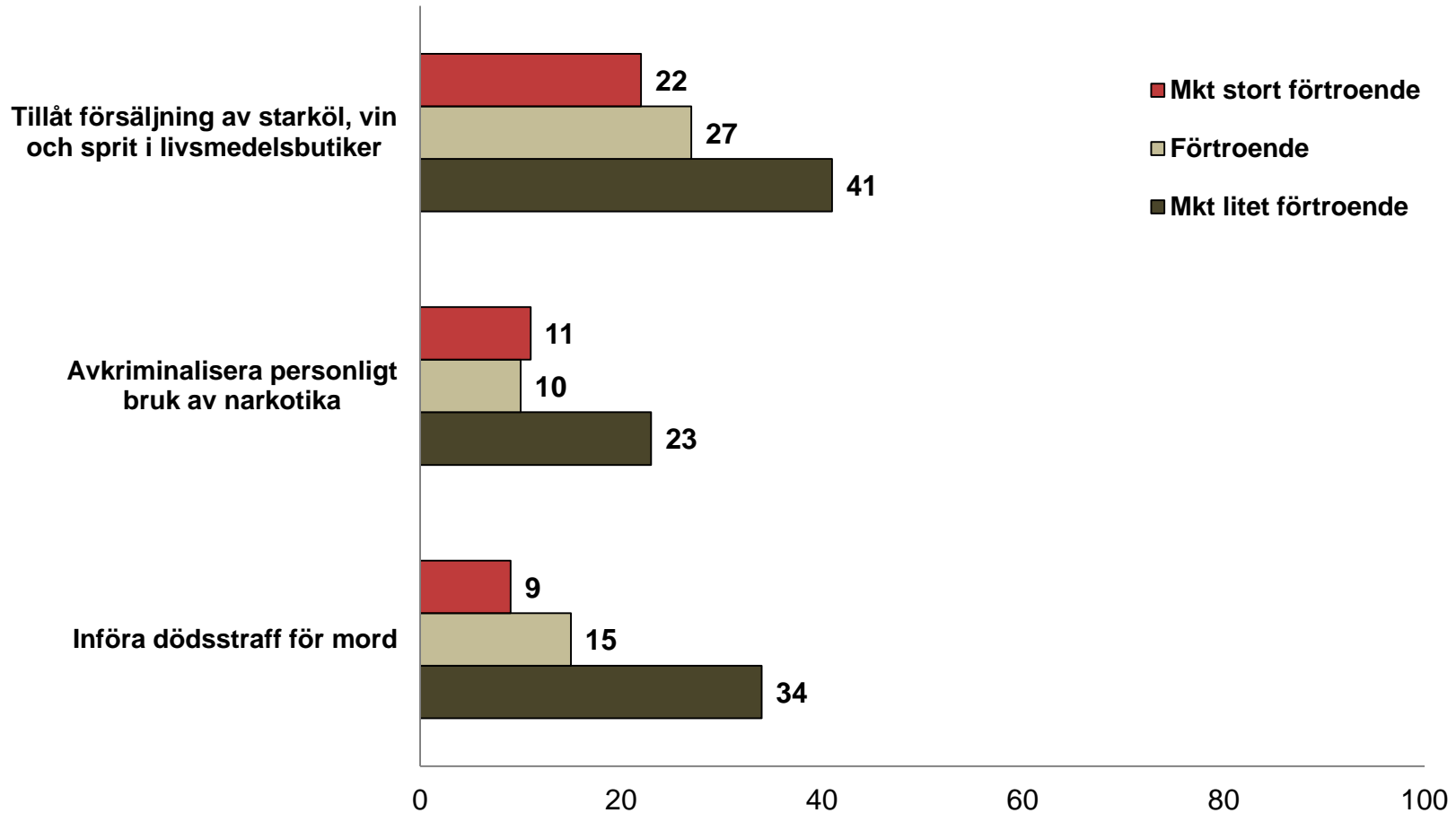
Uppfattningar i olika samhällsfrågor, 2017 (procent)

Kommentar: Figuren visar andelen som svarat "mycket bra förslag" respektive "ganska bra förslag".
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2017.

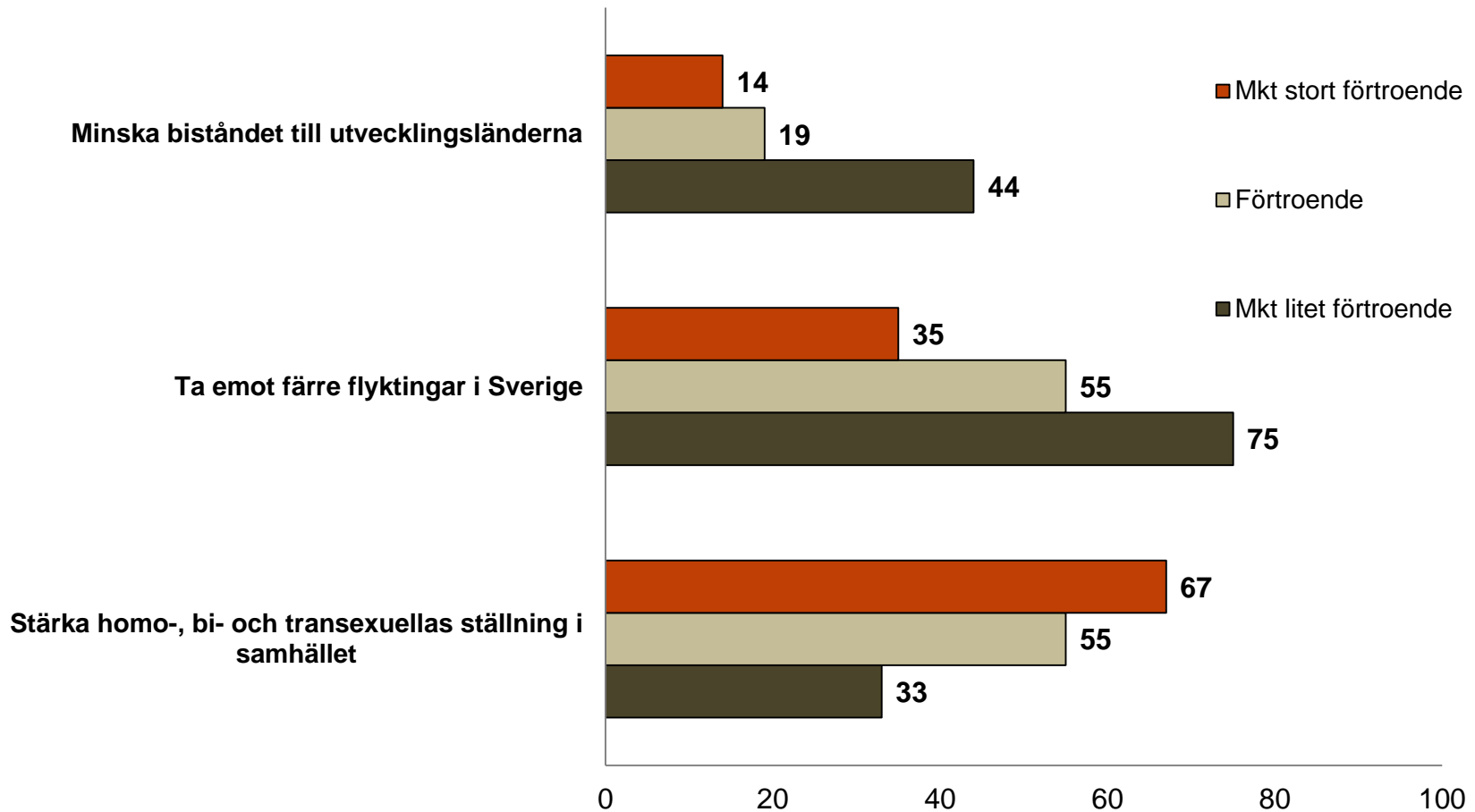
Uppfattningar i olika samhällsfrågor, 2017 (procent)

Kommentar: Figuren visar andelen som svarat "mycket bra förslag" respektive "ganska bra förslag".
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2017.

Uppfattningar i olika samhällsfrågor, 2017 (procent)

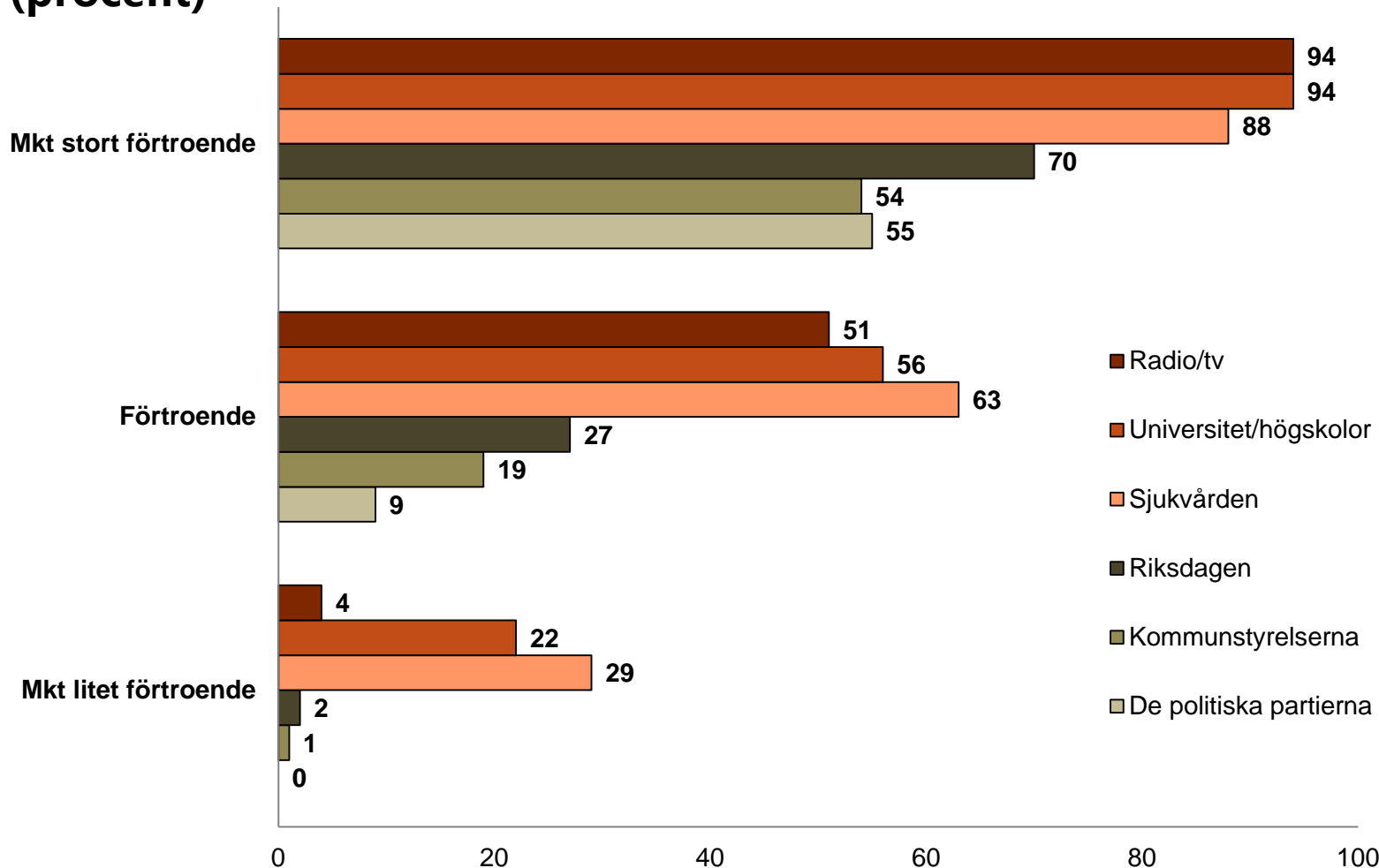

Kommentar: Figuren visar andelen som svarat "mycket bra förslag" respektive "ganska bra förslag".

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2017.

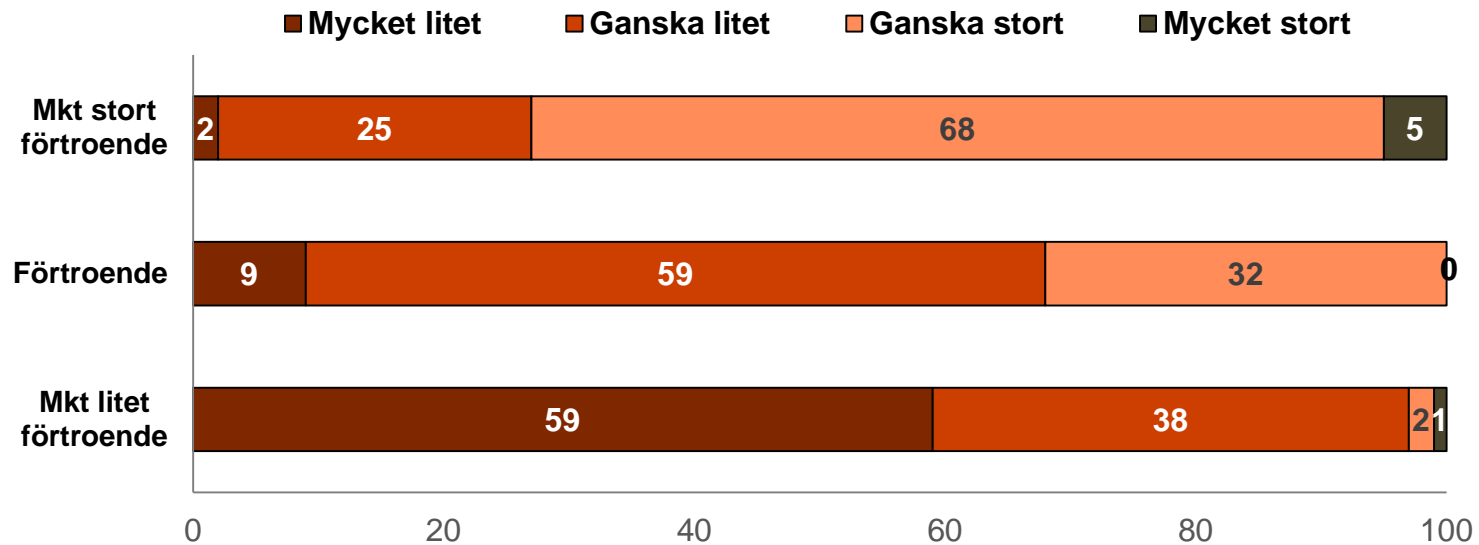

Andel med stort förtroende för olika samhällsinstitutioner, 2017 (procent)

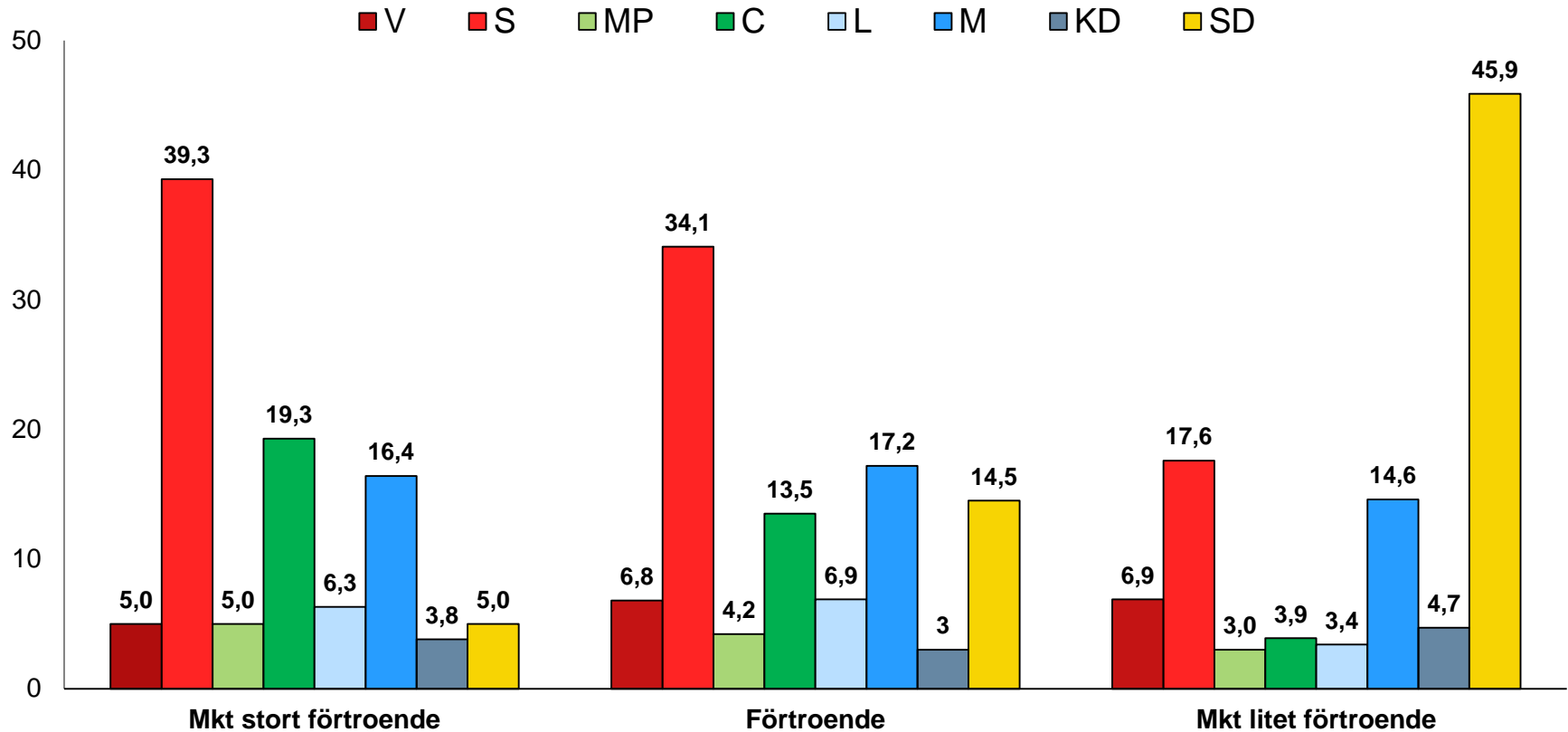

Förtroende för politiker, 2017 (procent)

Partisympati, 2017 (procent)

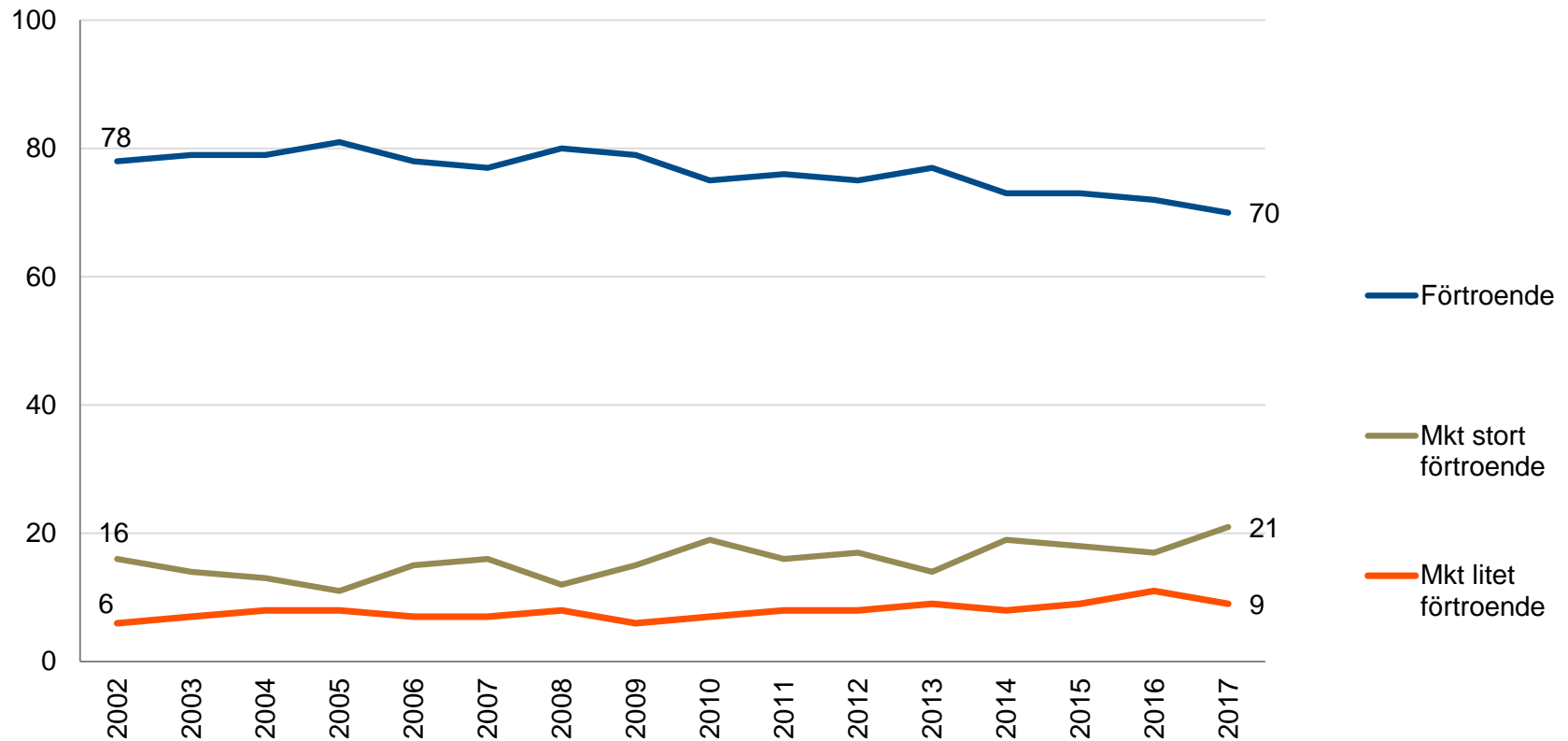

HAR MISSTROENDET ÖKAT ÖVER TID?

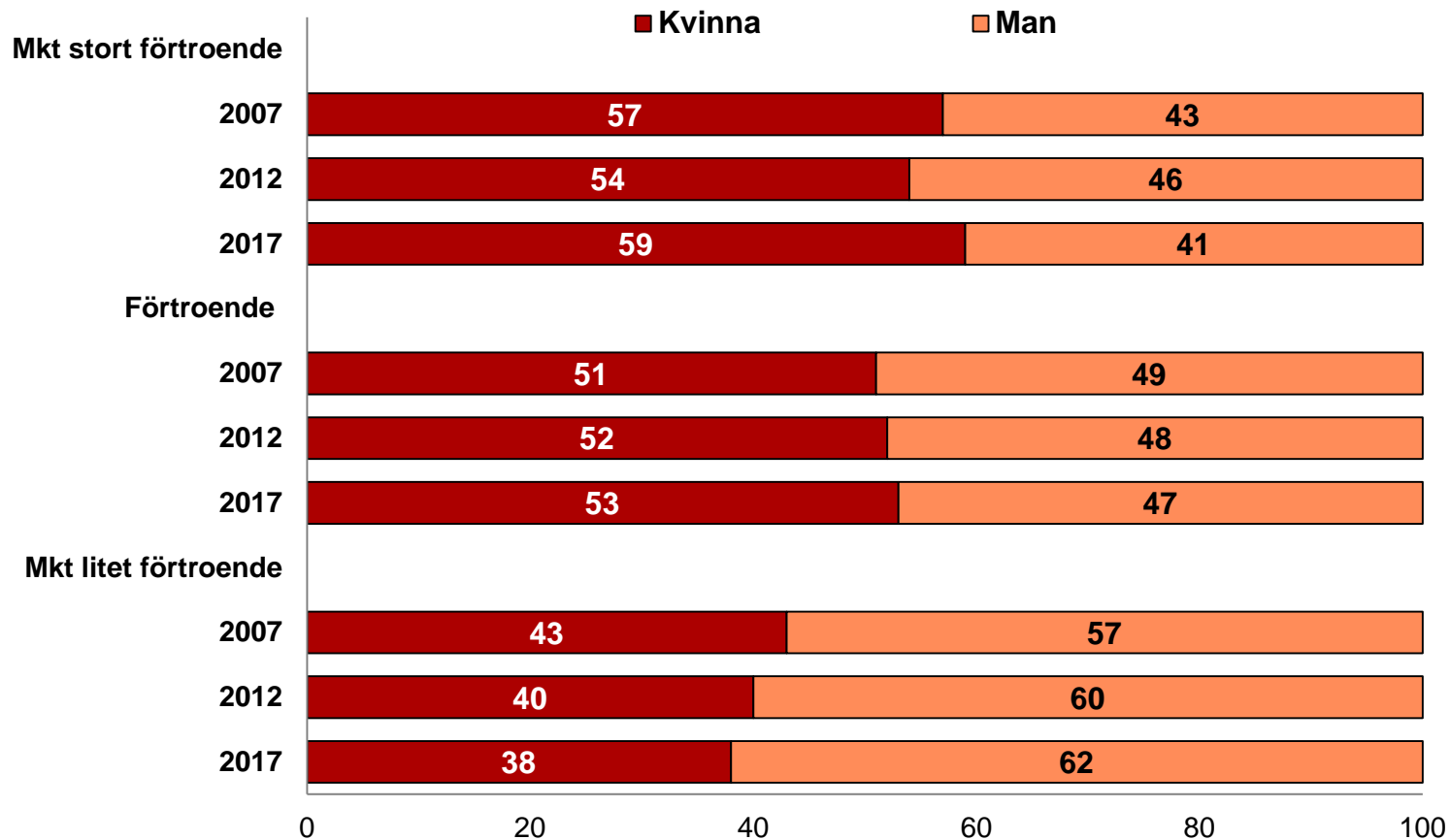

Fördelning mellan mycket stort förtroende, förtroende och mycket litet förtroende under perioden 2002–2017 (procent)

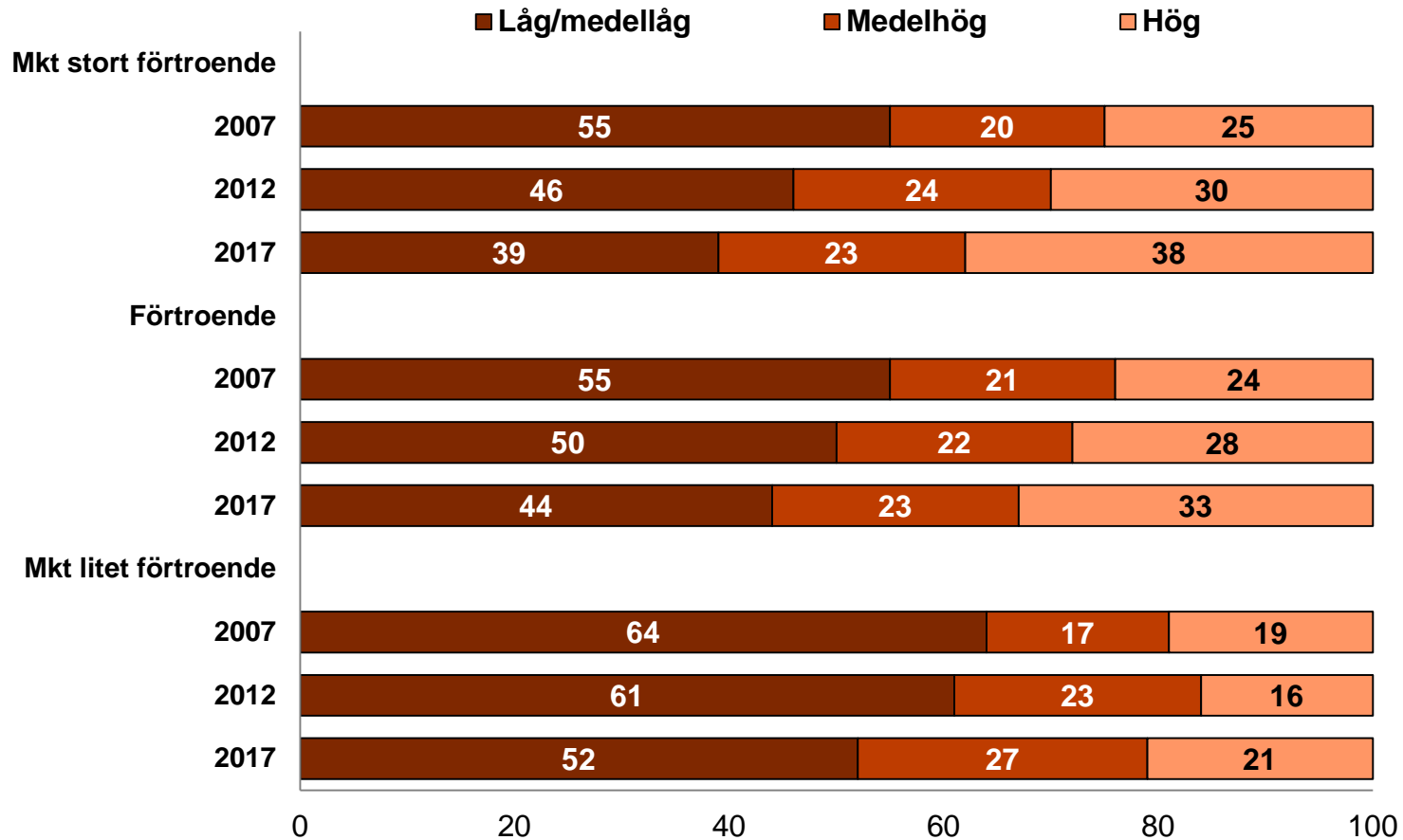

Fördelning kvinnor och män, 2007, 2012 och 2017 (procent)

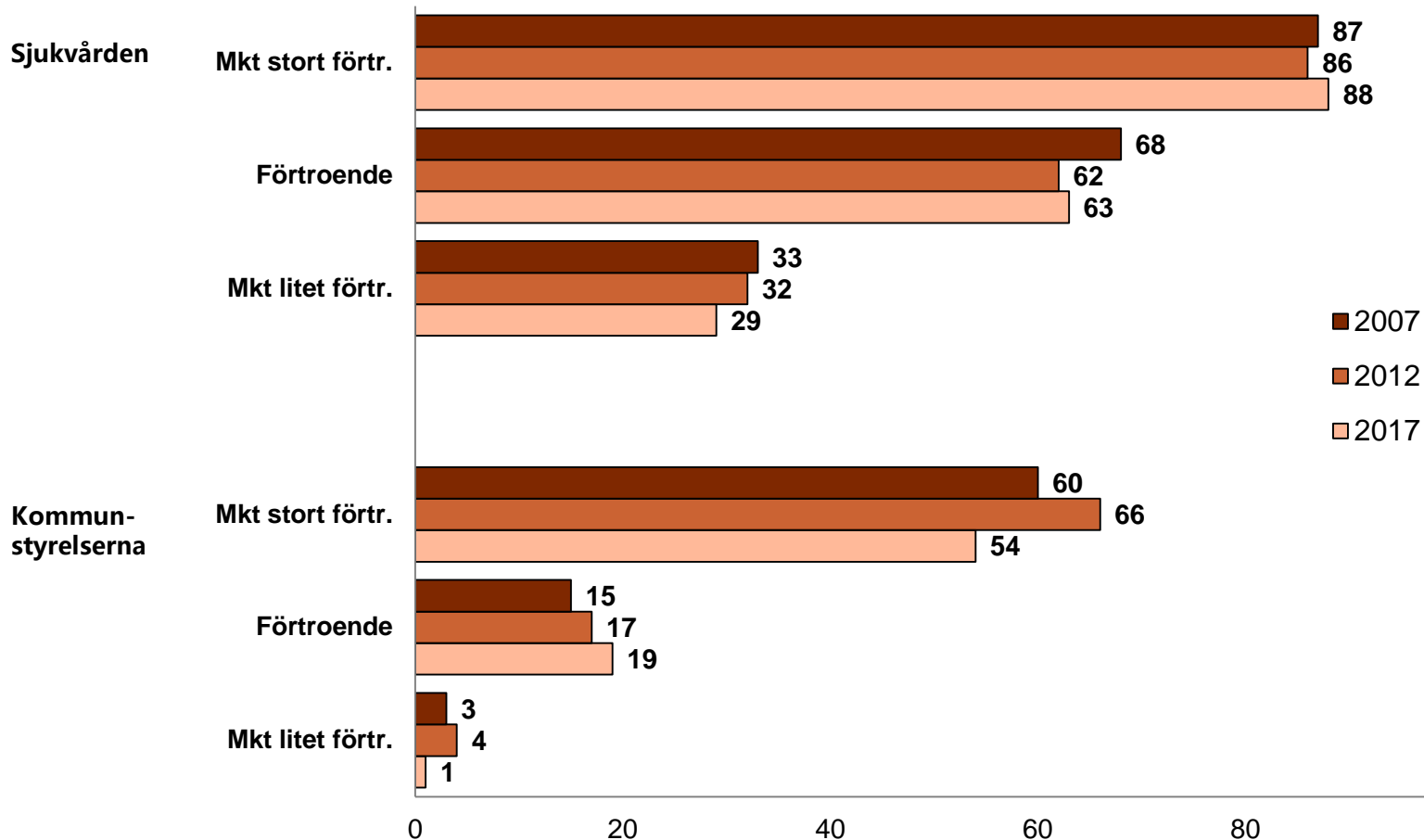

Utbildningsnivå, 2007, 2012 och 2017 (procent)

Andel med stort förtroende för sjukvården och kommunstyrelser, 2007, 2012 och 2017 (procent)

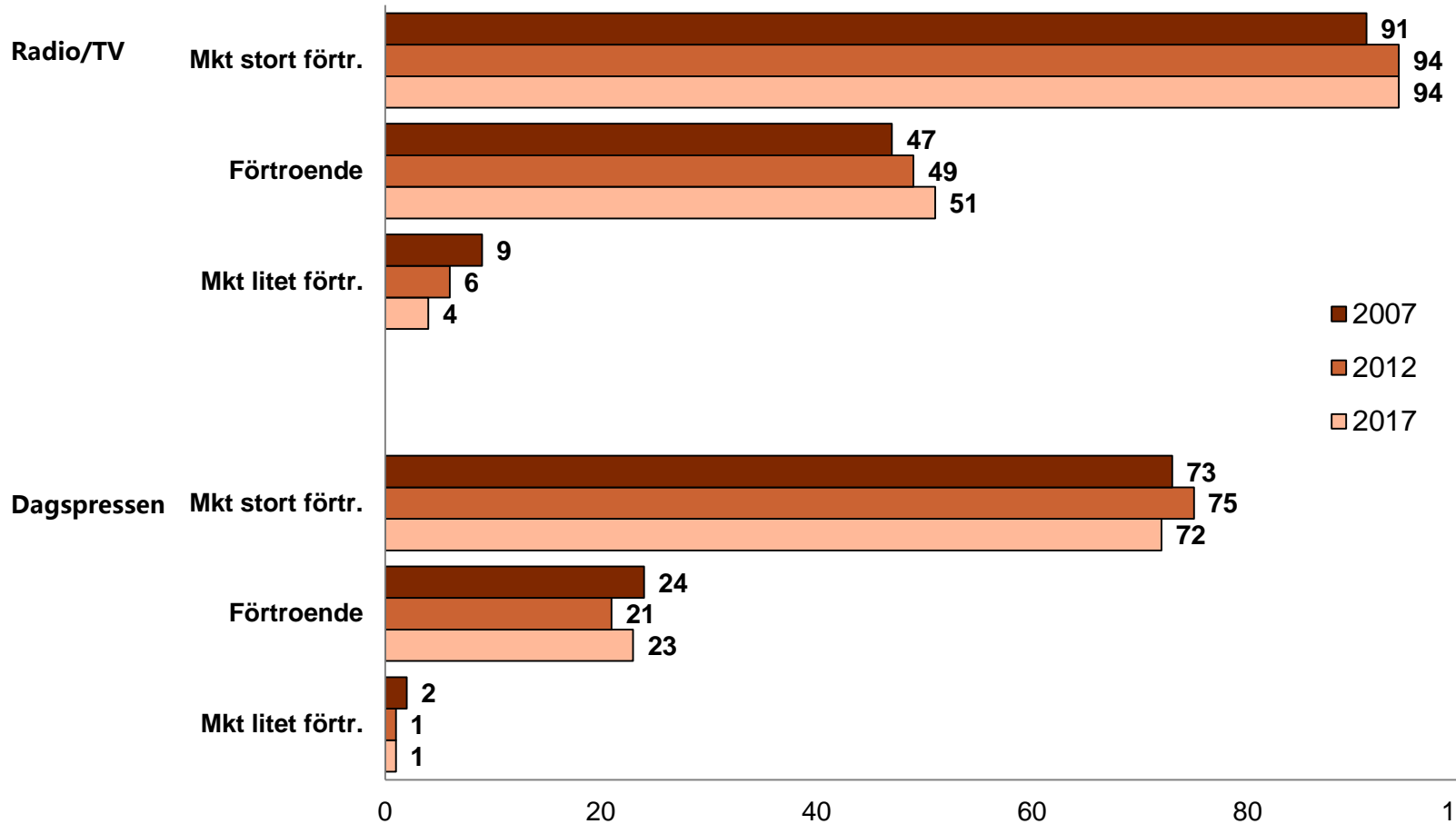

Kommentar: Hur stort förtroende har du för på vilket sätt följande institutioner och grupper sköter sitt arbete?

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2007, 2002 och 2017.

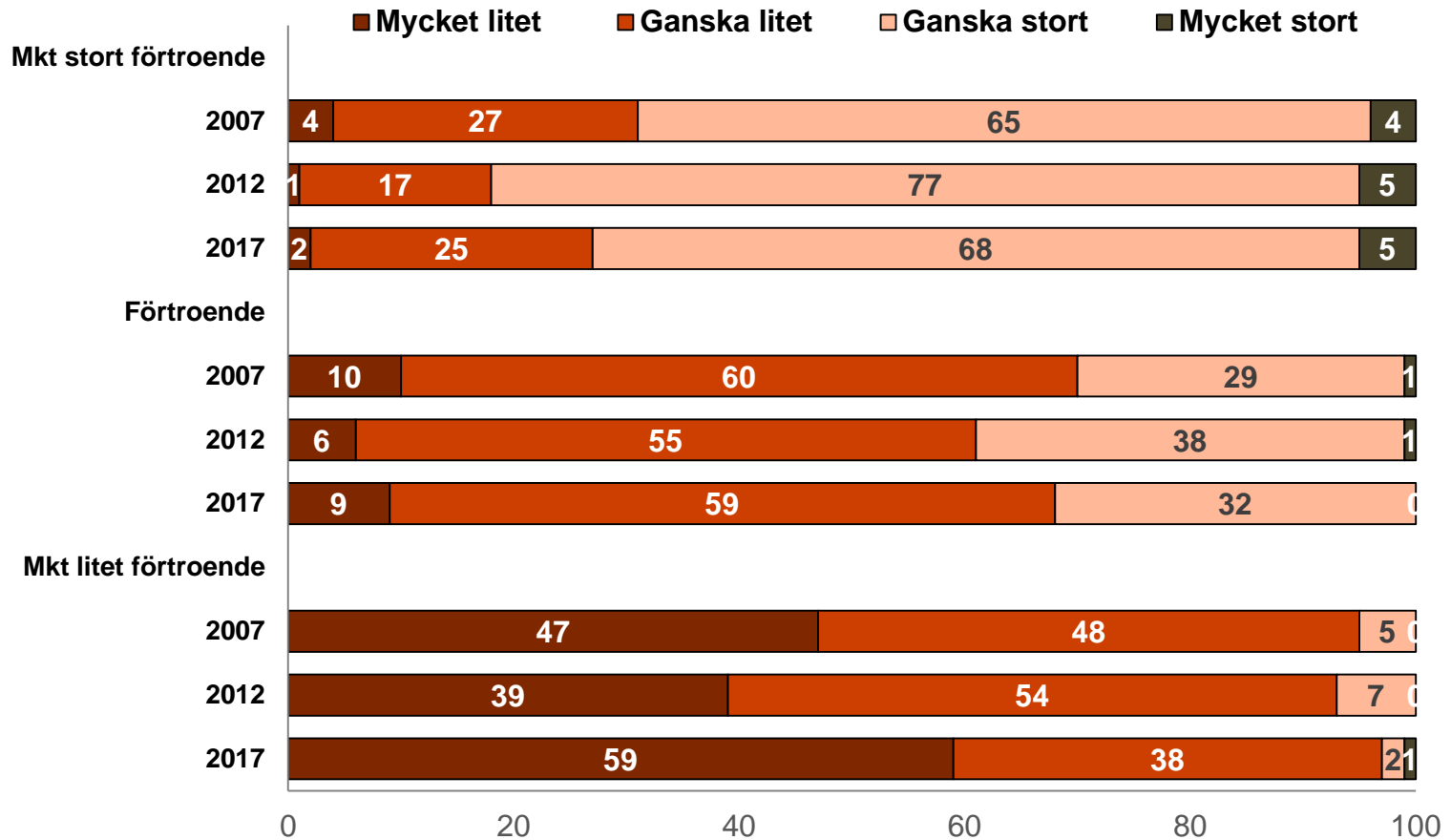
Andel med stort förtroende för medier, 2007, 2012 och 2017 (procent)

■ 2007
■ 2012
■ 2017

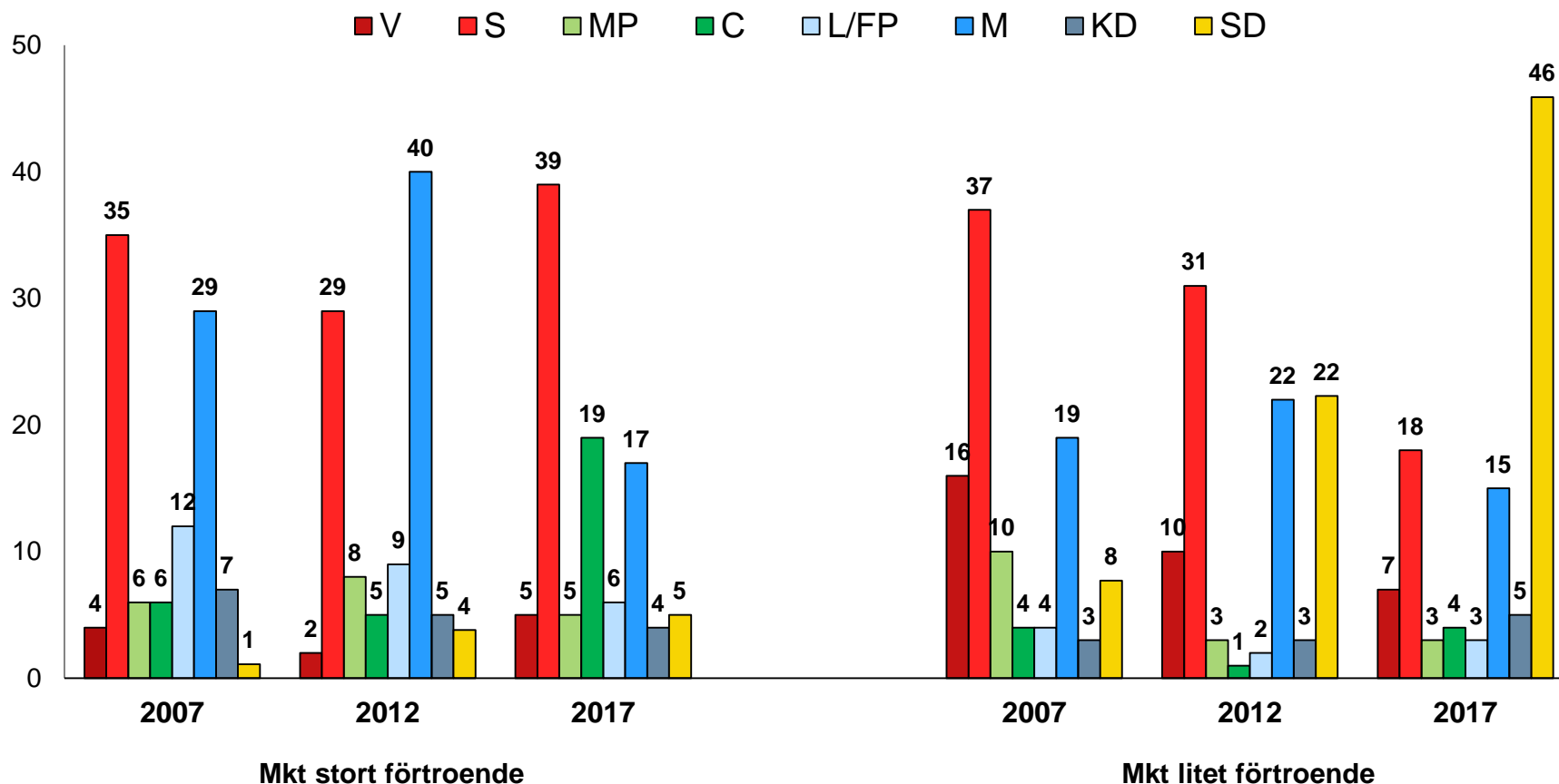

Förtroende för politiker, 2007, 2012 och 2017 (procent)

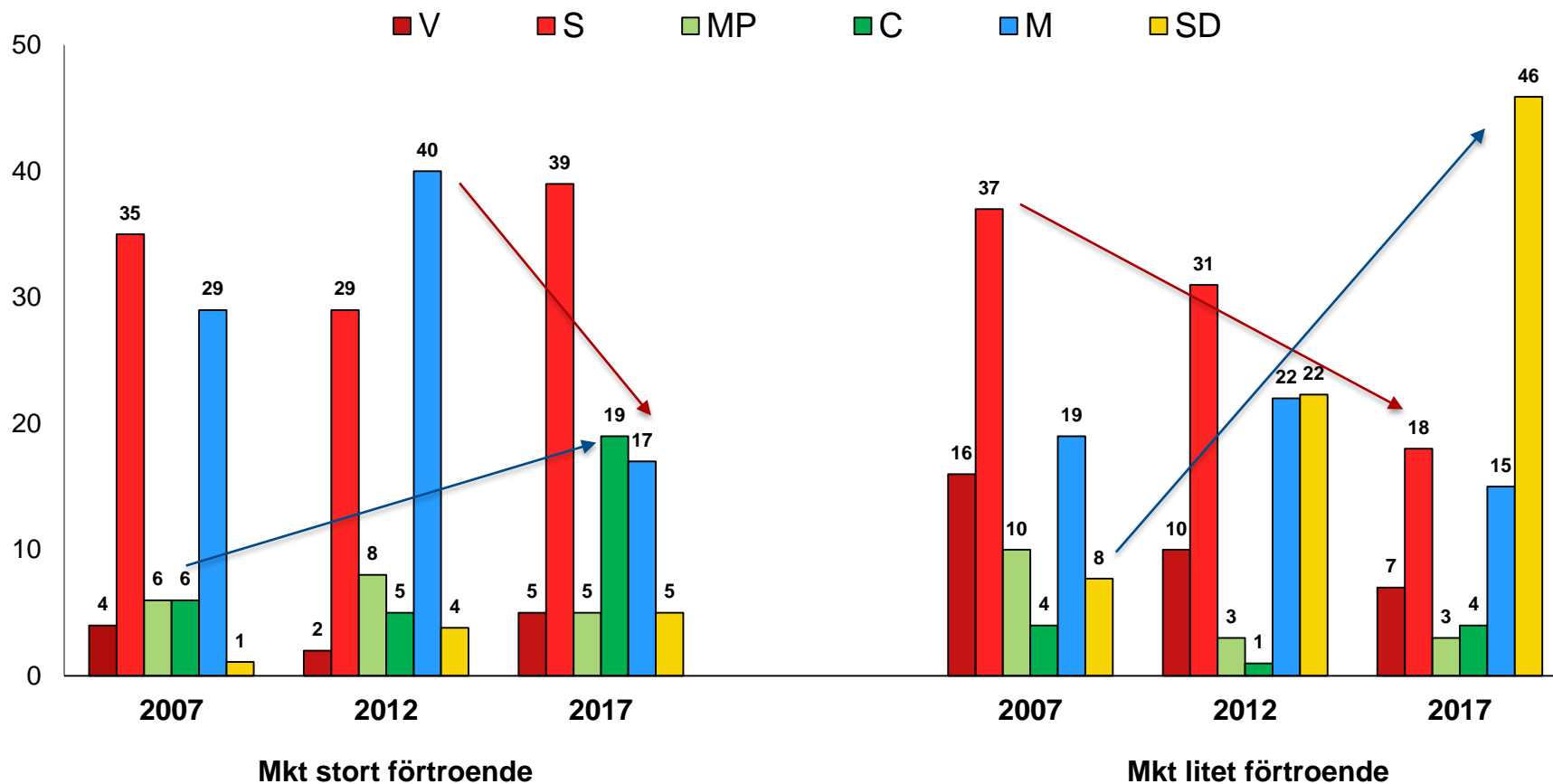

Partisynpati, 2017, 2012 och 2017 (procent)

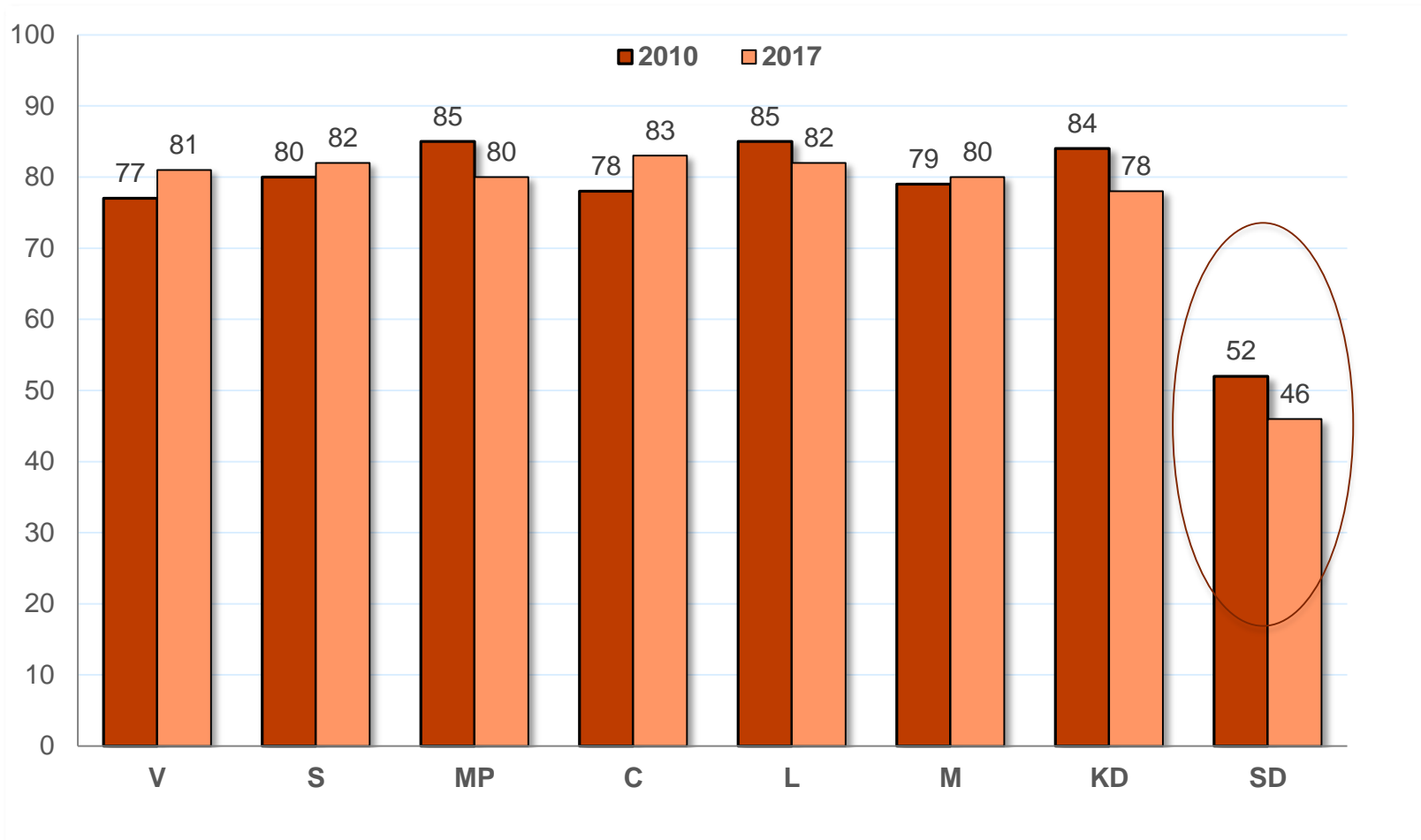

Partisympati, 2017, 2012 och 2017 (procent)

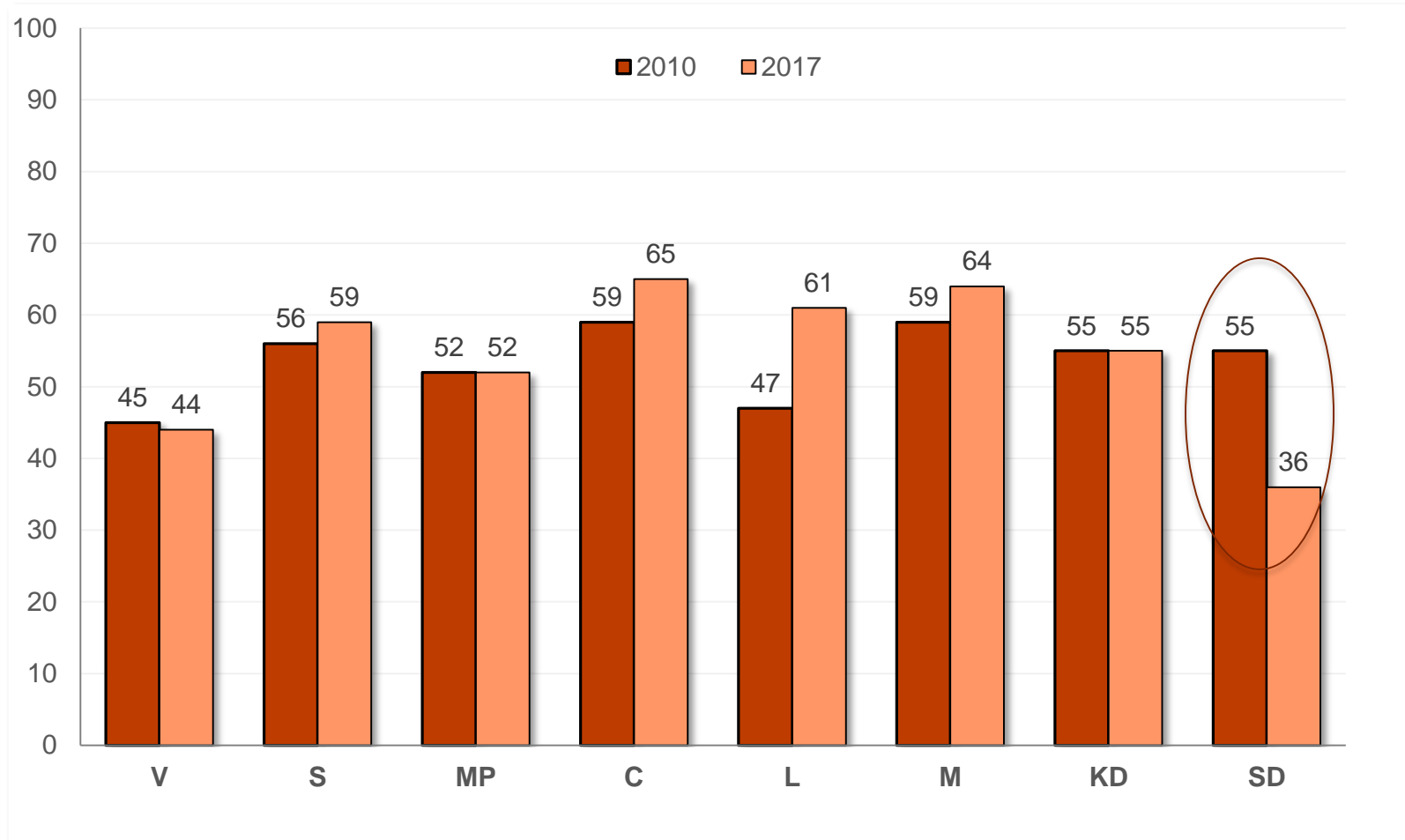

Förtroende för Sveriges Television efter partisympati, 2010 och 2017 (procent)

Förtroende för TV4, 2010 och 2017 (procent)

Summering

- Finns demografiska skillnader mellan gruppen med mycket stort förtroende och gruppen med mycket litet förtroende när det gäller kön, utbildningsbakgrund och subjektiv klass.
- Påtagliga skillnader i nöjdhet med livet och mellanmännisklig tillit.
- Samtliga grupper sysselsätter sig med olika aktiviteter i ungefär samma utsträckning, oavsett förtroendenivå.
- Gruppen med mycket litet förtroende tar i lägre utsträckning del av "traditionella" nyhetsmedier. Den sammanlagda nyhetskonsumtionen något lägre jämfört med gruppen med mycket stort förtroende. Dock fortfarande hög andel som regelbundet tar del av nyheter.

Summering forts.

- Stort missnöje med hur demokratin fungerar i Sverige bland dem med mycket lågt förtroende.
- Finns många likheter i uppfattningarna kring olika sakfrågor. Gruppen med mycket litet förtroende lägger dock mindre vikt vid miljöfrågan, är mer benägna att tycka att staten inte ska lägga sig i privata angelägenheter, ser helst minskad invandring och minskat bistånd.
- Nästan hälften av dem med mycket litet förtroende sympatiserar med ett specifikt parti. Gruppen saknar förtroende för medier och politiska institutioner, och hyser en kompakt mistro mot politiker.

Summering forts.

- Över tid syns inga förändringar i fördelningen mellan de tre förtroendegrupperna. Under ytan har det dock rört på sig.
- Andelen män bland dem med mycket litet förtroende har ökat mellan 2007 och 2017. Likaså andelen medelutbildade.
- Mest utmärkande är förändringen i vilka partier de olika grupperna sympatiserar med, då i synnerhet gruppen med mycket litet förtroende. De misstroende förefaller samla sig runt ett enskilt parti i högre utsträckning än tidigare.

STORT TACK!

Kontaktuppgifter:

ulrika.andersson@som.gu.se

SOM-institutet vid Göteborgs universitet

www.som.gu.se/publicerat